

Веселого
Пурима!

*Черниговская еврейская община,
БЕФ «Хасде Эстер»
и редакция газеты «Тхия»
поздравляют всех с праздником Пурим!
У еврейского народа немало мудрых
Мордехаяв и самоотверженных Эстер -
а значит, всех наших врагов
ожидает участь Амана!
Хай Пурим самеах!!!*

Чудо Пурима

Книга Эстер выделяется из книг ТаНаХа тем, что в ней ни разу не упомянуто ни одно из Имен Всевышнего. Одно из объяснений заключается в следующем: Книга Эстер имеет форму летописи, и читателями ее могли стать как евреи, так и представители других народов, - на это есть намек в конце текста, где говорится о том, что Эстер разослала послание во все концы империи (9:29-32). Во многих местах книги имеются свидетельства тому, что свиток появился в придворных кругах во время расцвета Персидской империи, простирившейся от реки Инд до Египта и Греции, в правление царя Ахашверша (Артахсеркса).

Отсутствие в Книге Эстер Имен Всевышнего, объясненное выше историчностью повествования, может быть понято и как намек на неясность происшедшего чуда. Книга необыкновенно хорошо написана, изложение событий последовательно, все части мозаики занимают свое место, и на все возникающие вопросы может быть дан четкий и ясный ответ. Это очень логичный рассказ с напряженной фабулой, в котором, на первый взгляд, нет и намека на сверхъестественную природу происходящего.

Сюжет, однако, содержит в себе и много загадок. Почему, скажем, царь наделял почти неограниченной властью кого-то, кроме себя, - сначала Амана, потом Мордехая? Объяснить это можно так: деспот, правивший Персидской империей, даже в моменты трезвости и вдали от своих пассий не мог в одиночку удержать бразды правления огромным государством. Поэтому он назначал сановников, которым разрешал подписывать от его имени практически любые документы.

Эти ставленники, обладая колоссальным влиянием, были, несомненно, более опасны для царя, чем кто-либо другой. Один из способов свести риск к минимуму заключался в том, чтобы время от времени менять таких людей. Другой же, которым и воспользовался Ахашверш, состоял в назначении на такие посты иноземцев - чужаков для знати, не имевших поддержки в народе. Этим людям царь мог доверять: им было намного сложнее узурпировать власть. Если такой человек преуспевал в чем-либо, это считалось заслугой владыки; если же терпел неудачу - вина целиком возлагалась на него. Таким образом, агагеец Аман (как, впрочем, и еврей Мордехай...) получил свой важный пост благодаря тому, что был чужаком и в социальном плане ничего из себя не представлял, - и действительно, когда Амана вели на казнь, никто не протестовал.

Еще один аспект истории Пурима, один из тех, что делают столь актуальным ежегодное чтение Книги Эстер в этот праздник, - антисемитская аргументация Амана, ставшая образцом для его последователей в следующих поколениях.

До Амана антисемитизма не было. Немногим известно, что на протяжении длительных периодов в истории народа Израиля многие евреи зарабатывали на жизнь как наемные воины, служа в армиях других народов. Хотя евреи никогда не отличались кровожадностью, они воевали, и многие общины в диаспоре представляли собой колонии бывших ратников. Но, несмотря на то, что евреи почти беспрестанно сражались в чужих войнах, антисемитизма не было, потому что причины этих войн были экономическими или политическими. Даже раз-

рушение Храма не было актом, направленным против иудеев как таковых, скорее это было действие, совершенное огромной империей против маленького царства, стоявшего на ее пути. В Вавилонском изгнании евреи также встретили радушный прием. Таким образом, первым историческим свидетельством антисемитизма является Книга Эстер.

В чем причина юдофобии Амана? Поводом, несомненно, послужила его ненависть к Мордехая. Но почему он не мог удовлетвориться местью лишь тому, кого ненавидел? Зачем ему понадобилось уничтожить «всех иудеев во всем царстве Ахашверша» (3:6)? Ответ на этот вопрос может быть один: само существование евреев вызывало у него животную иррациональную злобу. Аман не пытался найти ни теологическое оправдание этому чувству, как это делают некоторые христиане, ни какое-либо другое объяснение - он просто ненавидел евреев. Это антисемитизм в чистом виде, подобный дистилляту, полученному в лаборатории.

Первый образец антисемитской риторики, обращение Амана к Ахашвершу, содержит все ставшие впоследствии классическими «обличения» евреев (см. 3:8). Были соблюдены и все три условия, необходимые для того, чтобы антисемиты взяли в руки топоры: а) наличие идеолога, б) ненависть к евреям, в) бездушный правитель, который если не сам инициирует погромы, то и не останавливает их. Так случилось во времена

Эстер, и так бывало не раз на протяжении столетий...

Несмотря на уже отмеченную выше строгую историчность книги и отсутствие пафоса, вся она наполнена Б-жественным присутствием, хотя Имя Творца не встречается в ней ни разу. Упомянуты молитва, пост, вера в избавление, но слова «чудо» там не найти. Это резко контрастирует с остальными книгами Танаха, на страницах которых - множество свидетельств о сверхъестественных событиях.

В чем же тогда чудо Пурима, который мы празднуем на протяжении двух с половиной тысячелетий? Наверное, прежде чем задать этот вопрос, нужно выяснить, что такое чудо вообще, как разглядеть его в обыденном.

Чудо обычно определяют как сверхъестественное событие, но на самом деле оно вполне может и не быть таковым. Событие становится чудесным в нашем восприятии в силу его значимости, а какие причины сделали его возможным - естественные или сверхъестественные - не суть важно; если Всевышнему все равно, каким образом будет происходить чудо, то нам - тем более. Важно, ЧТО произошло, а не КАК.

Более того: когда мы привыкаем к чуду, наше отношение к нему неизбежно теряет первоначальную силу и трепетность. Например, падение мана с неба (манны небесной) было, несомненно, чудом, но за сорок лет скитаний по пустыне евреи привыкли к нему.

В еврейском молитвеннике, сидуре, мы находим большое число благословений, многие из которых произносятся в связи с будничными, обыденными действиями, такими как утреннее пробуждение, возможность ходить, видеть и т.д. Для чего это нужно? Потому что человек склонен забывать о важности рутинных, часто повторяющихся событий. Они, несомненно, важны для нас, однако мы вспоминаем об этом только тогда, когда припечет. Если у человека болит нога и ему трудно ходить, он осознает важность благословения «...который направляет шаги человека». Эпическая поэма, написанная классиком польской литературы Адамом Мицкевичем, начинается словами: «О, родина, ты как здоровье: лишь тот, кто лишен его, знает, что это такое».

Зачастую, лишь столкнувшись с чем-то из ряда вон выходящим, мы осознаем важность повседневного, к нам возвращается способность видеть чудо в обычных, рутинных явлениях. Необходим шок, чтобы для нас стала очевидной истинная ценность обыденного.

Подведем итог. Можно ощутить присутствие Б-га в мире, став свидетелем чего-либо сверхъестественного, а можно увидеть Его в привычном. Природа - это псевдоним Всевышнего. Не всегда Творец подписывается Именем.

Меморіальний захід в урочищі Березовий Рів

У всьому світі 27 січня відзначається Міжнародний день пам'яті жертв Голокосту. Саме в цей день у 1945 році війська 60-ї армії 1-го Українського фронту звільнили один із найбільших нацистських таборів смерті – Аушвіц-Біркенау (Освенцим) на території сучасної Польщі. Одним із визволителів в'язнів був і командир 152-ї танкової бригади Анатолій Ковалевський, уродженець м. Бахмач із Чернігівщини, який загинув того ж дня у боях за північний шлях до табору. За оцінками науковців, через Аушвіц пройшли 1,3 мільйона людей. Понад мільйон із них загинули.

В Чернігові одним з місць масових розстрілів єврейського населення, а в наш час – трагічним символом Голокосту є урочище Березовий Рів (тоді це була територія біля селища Коти).

27 січня 2021 року тут зібралися представники єврейської громади, керівники міста та області, депутати міської ради, представники об'єднань громадян, щоб Хвилиною мовчання та покладанням квітів до пам'ятного знаку вшанувати всіх жертв Голокосту, яких знищували лише за етнічну приналежність.

– Голокост під час Другої світової війни – найбільший злочин історії людства, коли шість мільйонів євреїв, з яких більше мільйона – діти, були знищені тільки через те, що вони були просто єврейського походження. І одна ідеологія вирішила, що вони є ворогами людства,

що їх потрібно знищувати. Важко собі уявити, як величезна кількість людей, як на роботу, кожного дня приходили у концтабори та інші місця просто для того, щоб вбивати абсолютно невинних людей. Звичайно, таким вшануванням та іншими подібними акціями, уроками у школі ми маємо нагадувати людству про цю трагедію для того, щоб вона ніколи більше не повторювалась. І зазвичай у ці дні потрібно говорити, що до Голокосту і до цього злочину призвела нетерпимість, яка породжувалася у суспільстві і розпалювалася нацистською ідеологією, байдужістю та агресією оточуючих людей, у яких щодня зникали сусіди, однокласники, знайомі – і які ніколи не задумувалися, куди вони ділися... Звичайно, коли ми бачимо навколо себе подібні речі, потрібно бути уважними та протистояти їм для того, щоб таке ніколи більше не повторювалося, – підкреслив у коментарі журналістам секретар міської ради Олександр Ломачко.

Під час заходу присутні також вшанували людей різних національностей, які, ризикуючи своїм життям і жит-

тям своїх родин, рятували євреїв під час Другої світової війни. Це люди – Праведники народів світу. В Україні відзначено більше 2,5 тисяч праведників народів світу, з них 30 – на Чернігівщині.

До слова молитви був запрошений рабин іудейських релігійних громад Чернігівської області Ісроель Сілберштейн.

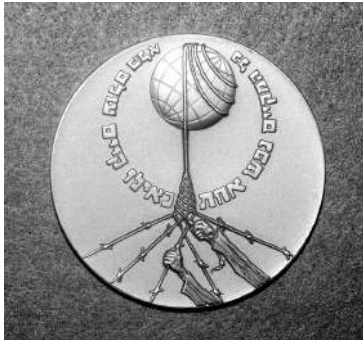

Присутні вшанували пам'ять жертв Голокосту покладанням квітів та Хвилиною мовчання.

Прес-служба Чернігівської міської ради

Навіки в пам'яті

На одній із перших виставок, створених у Чернігівському історичному музеї імені В.В. Тарновського до Міжнародного Дня пам'яті жертв Голокосту, були представлені унікальні реліквії, надані Чернігівською єврейською общиною. Серед них – іменна медаль та сертифікат (диплом) Праведниці народів світу Марії Трубенко (1890–1971).

Почесне звання «Праведник народів світу» присвоюється від імені держави Ізраїль із 1953 року тим неєвреям, хто під час нацистської окупації, ризикуючи власним життям, допомагав євреям рятуватися. Підставою для отримання цього звання є надання допомоги без очікування будь-якої зворотної фінансової користі. Кандидатури висуває лише єврейська спільнота.

Україна посідає 4-те місце у світі за кількістю Праведників, хоча долучилася країна до цього процесу досить пізно. Це обумовлено багатьма факторами. На жаль, багато історій залишається невідомими. На сьогодні пошук ще триває і важко назвати точні цифри.

Марія Трубенко із села Кошани Козелецького району дала прихисток Хаві Гутман (Готман) та її одинадцятилітній дочці Мані (Марії). Вони пройшли довгий шлях, тікаючи із Житомира, дивом врятувалися від Бабиного Яру (там навіки залишилися батьки Хави та інші її родичі). Знесилені, постукалися до хати Марії Кузьмівни – і так прожили у неї як «родичі» до 1943 року. Після вигнання нацистів із Чернігівщини Хава знайшла свого чоловіка, і родина все життя підтримувала зв'язок зі своєю рідницею.

У 1995 році Яд Вашем надав почесне звання «Праведник народів світу» Марії Трубенко – на жаль, по смертно. Довгий час медаль та диплом знаходились у посольстві Ізраїлю в Україні. Тоді родичів жінки знайти не вдалося, і, за проханням Семена Бельмана, нагороди були передані до Чернігівської єврейської общини.

У 2020 році у селі Кошани Праведниці Марії Трубенко була встановлена меморіальна дошка.

Ще раніше Чернігівський історичний музей імені В.В. Тарновського звернувся до голови Чернігівської єврейської общини Семена Бельмана та директора БСФ «Хасде Естер» Ірини Ліпкиної з проханням передати медаль та диплом Праведника на постійне зберігання до музею з метою збереження цих реліквій та експонування їх на виставках, а в перспективі – у новій експозиції, присвяченій подіям Другої світової війни. У січні 2021 року Ірина Ліпкина передала нагороди до нашого музею.

Дякуючи такій постійній співпраці є більше можливостей розповідати відвідувачам і про жакливі події Голокосту в Україні, і про достойну поведінку людей, які, ризикуючи власним життям, рятували євреїв, – про все, що ні в якому разі не можна забувати.

Європейський день пам'яті Праведників народів світу відзначається 6 березня. Він був встановлений

Європейським парламентом у 2012 році за ініціативою Комітета Всесвітнього Саду Праведників – частини меморіального комплексу Національного інституту Катастрофи та Героїзму Яд Вашем в Єрусалимі. Так ось, на Стіні Честі в цьому Саду Праведників виکارбувано і ім'я Марії Трубенко.

Нещодавно Верховна Рада України ухвалила постанову, якою встановлює 14 травня як День пам'яті українців, які рятували євреїв під час Другої світової війни. Український інститут національної пам'яті із залученням інститутів Національної академії наук України мають дослідити і створити більш менш точний список Праведників; в навчальних закладах мають проводити відповідні тематичні заходи; також рекомендовано додати

ці теми до переліку тем для дипломних і курсових робіт, рефератів тощо.

Сподіваємося, що ця постанова дасть поштовх для подальшого вивчення і збереження пам'яті про ці вкрай важливі події Другої світової війни.

Вікторія МУДРИЦЬКА,
зав. відділу Чернігівського історичного музею імені В.В. Тарновського

«НИКОГДА БОЛЬШЕ»

Накануне Международного дня памяти жертв Холокоста участники подросткового клуба «Бокер» приняли участие во Всеукраинской акции «Никогда больше».

Подростки побывали на мемориале в урочище Березовый Ров, где в ноябре 1941 г. было расстреляно свыше 800 евреев Чернигова. Ребята зажгли свечи памяти и записали видеобращение, которое затем было включено в видеоматериал Всеукраинской акции «Никогда больше», транслировавшийся в социальных сетях всеми еврейскими общинами Украины.

Этот визит и разговор о том, что происходило на этом месте почти 80 лет назад, был очень важен для ребят. Вот слова одной из участниц клуба «Бокер» Карины Ганушкевич (13 лет): «На этом месте в первую очередь я чувствую страх: страх в глазах людей, которые погибли во время Холокоста; непонимание происходящего у маленьких детей, которых отнимают от родителей и которые никогда не станут взрослыми и больше никогда не увидят родные лица; боль от потери своего народа. Также я чувствую ответственность за то, чтобы передавать эту историю, говорить о ней».

Важно помнить об этой страшной трагедии, чтобы не повторить ее в будущем. Никогда больше!

Ирина ЛИМАНОВА,
руководитель клуба «Бокер»

Єврейська тема в ЗМІ України (в тому числі — електронних) висвітлюється, м'яко кажучи, не завжди об'єктивно... І, зустрічаючи єврейські прізвища в інтернет-публікаціях на неєврейських ресурсах, вже мимоволі очікуєш якихось чергових звинувачень, стереотипів чи упередженості. Ось чому так приємно було прочитати матеріал «Щезлі імена», що з'явився 7 лютого 2021 року на сторінці спільноти «Цікавий Чернігів»

у Фейсбуці (facebook.com/interesting.chernihiv). І не тільки тому, що у згадках про євреїв відчувається шанобливе ставлення до їх пам'яті, але — у першу чергу! — тому, що євреї ці — наші земляки, що залишили гідний і помітний слід в історії Чернігова.

З любов'язного дозволу спільноти «Цікавий Чернігів» ділимося їхніми історичними розвідками з читачами газети «Тхія».

ЩЕЗЛІ ІМЕНА

Чернігів — місто дивовижне. Місто, яке дозволяє легко забути власну історію, варто лише змінитися поколінням. Чи звертали ви колись увагу, що ми загалом більше знаємо про Чернігів середньовічний, ніж про той, що ним ходили наші предки ще століття тому?! Давні вулиці, храми, райони — усе це вивітрилося із пам'яті, як гарячий дих в розчиненні на морозі двері хати. І, либонь, швидше за все зникли імена — оті поважні імена, які ще зберегли для нас тьмяна сталь та байдужий камінь, але тепер ці імена такі само мовчазні, як і граніт, що їх береже...

Вересень 1911 року. Чернігів. Візит імператора. Миколи Другому вручають дорогий подарунок: коштовний автомобільний портсигар-годинник, прикрашений вензелями імператорської фамілії. Цар із неприхованою цікавістю розглядає річ, висловлює вдячність, питає ім'я майстра.

— Липківський, Ваша Величносте, — відповідає міністр Фредерікс, після уточнюючого запитання, — купець, місцевий ювелір-механік...

Так Давид Львович Липківський заявив про себе, здобувши неофіційний титул «Царя Давида» чернігівських ювелірів. Його магазин, що на той час розташований був у будинку Заворотного, одразу став найбільш відвідуваним серед заможної публіки, йому заздрили метри чернігівського ювелірного ринку Шлепянов та Амітин, речі від Липківського перетворилися на бренд. На п'ятому десятку

Давид Липківський досяг омріяних вершин — й пішов, як і годиться Царю — неперевершеним. Від нього лишилося на згадку нині небагато: сирота-камінь на старому єврейському кладовищі та світлина вулиці Шосейної (нині — проспект Миру), віддрукована 1911 року Фішером на основі негативу генія чернігівського фото першої половини ХХ століття Володимира Гольдфайна. Подивіться на будинок ліворуч: там, на першому поверсі, вирує царство годинників і ювелірних прикрас «Царя Давида».

А ось, поряд з чорним, давно посунутим із законного місця каменем, — ще один надгробок. На ньому також відоме прізвище з минулого — Ідліс. Ця династія колись була відомою на все місто. Купець Йосель Ідліс був першим чернігівським антикваром, а ще — видавцем. Чи не перші блоки тиражних листівок були віддруковані саме Ідлісом, він же заснував на розі Борисоглібської та Бульварної вулиць Читацький кабінет (тепер це місце займає кутовий будинок з хінкальною «Буба» в цоколі). Тут можна було скористатися послугами міської бібліотеки та спокійно працювати з літературою, ознайомлюватися із найбільш свіжими новинами передової преси, просто насолоджуватися гарною книгою.

Проте родина Ідлісів зіграла ще одну роль у житті міста. Коли Чернігів накрила темрява більшовицького терору, молодий студент Соломон Борисович Ідліс став тим рятувальним променем маяка, на який попрямували в пошуках порятунку вцілілі представники чернігівської інтелігенції

та мистецької еліти. Дев'ятнадцятирічний юнак спромігся протиставити свій авторитет та волю безжалюї машині репресій — і тим самим багатьом зберіг життя. Згодом про нього лишисть коротенький запис у своєму щоденнику свідок тогочасних подій Дмитро Країнський: «Комиссар наробраза Идлис был интеллигентнее всех других. Он держал себя в высшей степени корректно, умно и деловито и производил на всех впечатление вполне приличного человека. Сюда бросилась укрываться от большевистского ужаса вся передовая интеллигенция. По общему мнению, Идлис был порядочный человек и, несмотря на свои юные годы, снискал к себе всеобщее уважение. Он

Вул. Шосейна (нині - проспект Миру). 1911 рік

выражал вслух свое глубокое сожаление, что погиб такой благородный человек, как Бакуринский. Это уже само по себе было много для коммуниста-большевика...».

Ось такі уламки історії можна ще віднайти...

«Цікавий Чернігів»

ОБЛИЧЧЯ, НА ЯКІ ВАРТО ПОДИВИТИСЯ

27 січня у всьому світі відзначався День пам'яті жертв Голокосту.

Оголосивши 27 січня Міжнародним днем пам'яті жертв Голокосту, Генеральна Асамблея ООН закликала держави-члени розробити просвітницькі програми, щоби наступні покоління зберегли пам'ять про цю трагедію з метою запобігання в майбутньому актам геноциду і охороняти як пам'ятки історії місця, де відбувалися масові вбивства євреїв. Відповідно до постанови Верховної Ради України від 5 липня 2011 р. № 3560-VI «Про 70-річчя трагедії Бабиного Яру» на державному рівні Україна вперше відзначила Міжнародний день пам'яті жертв Голокосту у 2012 році.

Цього року серед інших пам'ятних заходів було таке, до якого я мав відношення. Це фотовиставка «Історія крізь обличчя» в будівлі Верховної Ради, організована Всеукраїнським благодійним фондом «Заради тебе», яким керує моя давня добра знайома і колега Юлія Гольденберг.

Мета проекту «Історія крізь обличчя» від Всеукраїнського благодійного фонду «Заради тебе» — збереження пам'яті про подвиг, скоєний під час Другої світової війни людьми, яких прийнято називати Праведниками.

Реалізацію проекту було розпочато наприкінці 2018 року. Над проектом працювали 2 координатори проекту від ВБФ «Заради тебе», професійні журналісти, фотографи та команда дизайнерів. Перший наклад брошури та матеріали виставки були надруковані в жовтні 2019 року українською мовою за власні кошти фонду. Тоді ж відбулась презентація проекту в Офісі Президента України за участі Володимира та Олени Зеленських; а згодом відбулась виставка у Колонній залі КМДА за участі мера, представників дипломатичного корпусу тощо.

Цьогорічна організація виставки у такій особливій локації, як Верховна Рада України, стала можливою завдяки підтримці спікера Верховної Ради Дмитра Разумкова та народних депутатів Олега Семінського і Миколи Княжицького. В своїх промовах на відкритті заходу народні депутати України говорили про важливість проекту.

Три десятка фотопортретів українських Праведників народів світу та їх дітей. Більшою мірою — дітей, звичай-

Виступає Юлія Гольденберг

но, оскільки від часів подій нас відділяють вісімдесят років. І навіть ці діти Праведників — вже люди похилого віку... А тоді, у ті страшні роки, саме їхні дитячі життя стояли на кону. Якби нацисти дізналися, що батьки переходять євреїв, усю родину було б знищено.

Зберегти пам'ять і висловити подяку — таке завдання ставить перед собою і виставка «Історія крізь обличчя»

(куратор — Ігор Лабунець), і матеріали, що її супроводжують: анотації та буклет, текст якого писав і я, залучившись таким чином до цього заходу.

Для мене Голокост — не абстрактне поняття і не пафосні церемонії. Це мій рідний дід Соломон Шумов і його мати, моя прабабця Хана Хавіна, убиті у вересні 41-го під час «акції» в Запоріжжі. І ще чимало більш далеких родичів, убитих нацистами і їх посібниками тільки за те, що були євреями.

Природно, що тема Голокосту для мене болюча. Але є в ній аспект, ухилитися від дотику до якого неможливо. Це ті, кого називають Праведниками світу, ті люди, хто

рятував євреїв в роки Катастрофи — ризикуючи власним життям і життям своїх дітей. Рятували як знайомих та сусідів, так і зовсім незнайомих людей. Рятували просто тому, що були людьми і залишилися ними в екстремальній ситуації.

Число Праведників народів світу в Україні, згідно з даними Інституту Катастрофи і героїзму Яд Вашем, на 1 січня 2020 року становить 2 659 чоловік. Це четвертий показник у світі. І це тільки задокументовані і доведені випадки — а скільки історій ми не знаємо і не дізнаємося вже ніколи? «У реальності їх, безумовно, було набагато більше», — наголосила в своїй промові голова Правління ВБФ «Заради тебе» Юлія Гольденберг.

Співголова комітету Дипломатичного корпусу Всесвітнього Єврейського Конгресу Вікторія Годік підкреслила важливість й актуальність подібних заходів в сучасній Україні, якій так необхідні свої справжні герої, якими потрібно пишатися. Вони ризикували собою і своїми близькими, щоб врятувати зовсім незнайомих їм людей. Вони стали саме тим променем світла, який допомагав розв'язати велику темряву.

Присутні вшанували пам'ять жертв Голокосту хвилиною мовчання та ознайомилися з експозицією.

Є теми, які виключають пафос і мінімізують спекуляції. Голокост з таких тем. Шляхетна і вдячна тема, навколо якої ми можемо і повинні об'єднатися. І заради того, щоб трагедія ніколи більше не повторилася. І заради нашого взаєморозуміння, емпатії і доброго ставлення, без яких не-

можливий прогрес і процвітання України, її рух в сім'ю європейських народів.

Такі заходи (не люблю слово «акції» в силу історичної пам'яті), як виставка «Історія крізь обличчя» у Верховній Раді, — це борг пам'яті і жертвам Голокосту, і тим, хто вижив, і тим, завдяки кому вони вижили. І це наша щира подяка дітям рятувальників-праведників. Слава Б-гу, іноді вдається їх вшанувати — коли за справу беруться такі небайдужі люди, як Юлія Гольденберг та її команда з фонду «Заради тебе».

Ігор ЛЕВЕНШТЕЙН

ЗНАКОМЬТЕСЬ: ВЛАДИМИР БЕРНШТАМ

Среди постоянных авторов газеты «Тхия» недавно появилось новое имя: Владимир Бернштам. Его материалы «Родом с Черниговщины» («Тхия» №11 от 11.11.2020), «Под именем Маккавеев» («Тхия» №12 от 14.12.2020) и «Ицхак Бен-Цви» («Тхия» №1 от 12.01.2021) открыли совершенно новую для большинства наших читателей и крайне увлекательную область интересов: еврейская тема в марках и значках – филателии и фалеристике. Давайте же поближе познакомимся с автором таких интересных исследований!

Владимир Аронович Бернштам родился 14 марта 1952 года в городе Харьков в Украине в семье врачей. В 1974 году с отличием закончил физический факультет Харьковского государственного университета. В 1983 году получил степень кандидата физико-математических наук (Ph.D.). В 1994 году с семьей репатрировался в Израиль. В том же году поступил на работу

в Лабораторию физики плазмы Института им. Вейцмана. Автор более 100 научных работ и изобретений.

Коллекционированием Владимира увлек отец, собиравший монеты. Отец же познакомился с известным харьковским филателистом Александром Герасимовичем Мултановым, который подарил ему первые марки для будущей коллекции Бернштама. В 1987–1988 годах вместе с Семеном Водовозовым в журнале «Филателия СССР» и харьковских газетах Владимир Бернштам опубликовал серию заметок по филателии, положивших начало его «литературно-коллекционным» публикациям. После репатриации начал собирать филателистический материал, описывающий вклад евреев – выходцев с территории бывшей Российской империи в становление Государства Израиль, заинтересовался фалеристикой еврейских организаций постсоветского пространства.

Является членом Израильской филателистической федерации, Белорусского союза филателистов и иностранным членом Российской национальной академии филателии. Опубликовал более 70 заметок по коллекционированию в России, Украине, Белоруссии и США. Выставленные в литературном классе статьи Владимира Бернштама по филателистической иудаике удостоены медалей на национальных и международных выставках.

Подробнее с материалами Владимира Бернштама можно познакомиться на его сайте: <http://www.berncollect.com>

А в сегодняшнем номере вас ждёт продолжение цикла статей Владимира Бернштама «Страницы филателистической летописи», посвященного евреям – выходцам из Украины, внесшим огромный вклад в становление Государства Израиль.

Иехошуа и Ольга Ханкины

Страницы филателистической летописи

Иехошуа Ханкин родился в 1864 году в Кременчуге Полтавской губернии в семье еврея-арендатора Исраэля-Лейба Ханкина, который занимался сельским хозяйством, арендуя землю у немцев-колонистов. После обучения в хедере Иехошуа окончил семь классов русской гимназии. Опасаясь еврейских погромов, охвативших юг России, в 1882 году семья Ханкиных эмигрировала в Палестину.

В том же году Ханкин-старший стал одним из основателей еврейской мошавы (сельскохозяйственного поселения) Ришон-ле-Цион – сегодня одного из крупнейших городов Израиля. Через некоторое время, из-за конфликта с чиновниками, назначенными бароном Ротшильдом, оказывавшим финансовую поддержку поселенцам Ришон-ле-Циона, семья переехала в Гедеру

горы Кармель и почти все земли на побережье Хайфского залива. В общей сложности он скупил в долинах Звulun, Бейт-Шеан, Шарон и Шфела, а также в Негеве свыше 60 тысяч гектаров земли, в том числе порядка 2 тысяч гектаров – под новые еврейские кварталы Хайфы, Тель-Авива и Иерусалима. В 1929 году увенчалась успехом почти сорокалетняя борьба Ханкина за приобретение земель под еврейские поселения в долине Хефер.

С 1932 года Ханкин возглавлял компанию «Хахшарат ха-ишув», занимавшуюся централизованной закупкой земель для еврейских организаций. Через Ханкина приобретались земельные участки для Еврейского колониального общества (ИКА) и Еврейского национального фонда, а также для отдельных поселенческих групп и иностранных инвесторов.

Иехошуа Ханкин скончался в Тель-Авиве в 1945 году, незадолго до запланированных в еврейском ишуве празднеств в честь его 80-летия. Похоронен Иехошуа Ханкин рядом с женой на склоне горы Гильбоа.

Заслуги Иехошуа Ханкина в деле еврейского поселенческого движения были отмечены как при жизни, так и после смерти. В 1934 году ему было присвоено звание почётного гражданина Тель-Авива. Имя Ханкина присвоено мошаву Кфар-Иехошуа (Изреельская долина), улицам в Хайфе и Афуле. Имя Иехошуа Ханкина носит премия Еврейского национального фонда, присуждаемая за научные или образовательные работы в области истории поселенческого движения.

В 2003 году почта Израиля выпустила в его честь марку и почтовый штампель, которым эта марка гасилась в день ее выхода в свет.

Владимир БЕРНШТАМ (Израиль), специально для газеты «Тхия»

– посёлок, основанный членами движения «БИЛУ». На следующий год Иехошуа женился там на Ольге (Эльке) Белкинд – сестре основателя БИЛУ, бывшего студента Харьковского университета Исраэля Белкинда.

Основной деятельностью Иехошуа Ханкина стала

организация выкупа земель в Палестине для еврейских поселений. Дело это было непростое: приходилось тесно контактировать с арабским населением и османскими чиновниками, преодолевать многочисленные бюрократические запреты, порой годами добиваться разрешений... На выкупленных им за еврейские деньги землях были основаны Реховот, Хадера, Эйн-Харод, Тель-Иосеф, Нахалал и другие населенные пункты. Ханкин активно содействовал воплощению в жизнь идей «еврейского труда» и еврейской самообороны. Активным помощником Иехошуа была его жена Ольга – одна из первых дипломированных акушерок в Палестине. В 1890 году Ханкин выкупил у арабов участок земли на берегу Средиземного моря и на холме строит свой дом. Этот холм и поселение вокруг него Иехошуа Ханкин назвал «Гиват Ольга» (Холм Ольги). На рисунке показан конверт, выпущенный в день открытия (10 июля 1957 года) в поселении Гиват Ольга почтового отделения.

После изгнания турок из Палестины Ханкиным были приобретены значительная часть

MORASHA OLAMI

– це молодіжний єврейський центр для спілкування, навчання та самореалізації, представник всесвітньої молодіжної єврейської мережі «Olami» в м.Києві:

- ✓ Сучасне затишне і просторе приміщення в історичному центрі Києва – Подолі (2 хв від метро);
- ✓ Тренінги, майстер-класи, єврейські свята і поїздки за кордон (Великобританія, Іспанія, Ізраїль та ін.);
- ✓ Вивчення івриту (кілька рівнів складності)
- ✓ Завжди смачне частування і тепла дружня атмосфера.

Наш центр призначений для євреїв за єврейськими законами (за материнською лінією), вік від 17 до 29 років.

Телефонуйте за тел: +380 93 392 5800 (Хаїм)

Наши юбиляры

Чернигов

Аронов Юрий Георгиевич
Власенко Мария Евдокимовна
Подкидышева Нина Давыдовна
Ясинская Лариса Романовна
Гуревич Аркадий Филиппович
Уваров Евгений Александрович

Нежин

Клюзко Рита Гилевна
Исаенко Наталия Моисеевна
Суховеенко Елена Борисовна

Прилуки

Лысенко Зинаида Иосифовна
Кривошеенко Василий Иванович

Сновск

Шолкин Леонид Моисеевич

МАЗА ТОВ!

Газета выходит при финансовой поддержке Благотворительного Еврейского Фонда «Хесед Эстер» и Всеукраинского Благотворительного Фонда «Для тебя». В электронном виде газета размещается на сайте www.2U.org.ua

תּחִיָּא

Учредитель: Черниговская еврейская община
Издатель: Черниговская еврейская община
Регистрационное свидетельство: ЧГ № 150
Газета «Тхия» («Возрождение»)
Распространяется бесплатно

Редакция оставляет за собой право редактировать и сокращать текст материалов.
Редакция не всегда разделяет точку зрения авторов.
Отпечатано ФООП Лозовой В.М.
Свидетельство Серия ДК № 3759 от 14 апреля 2010 г.
14000, г. Чернигов, ул. Станиславского, 40
Заказ 0004. Тираж 600 экз.

Адрес редакции:
14017, г. Чернигов,
ул. И. Мазепы, 58.
Тел. 66-24-94
e-mail:
chevan1970@gmail.com

Главный редактор Александр Чеван
Редакционная коллегия:
А.Брик, В.Ванжа, Н.Ратновская.